

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİNDE ÇALIŞAN
HEMŞİRELERİN KAYGI DÜZEYLERİNİN SAPTANMASI
VE HEMŞİRELERİ İŞ ORTAMINDA ETKİLEYEN STRES
FAKTÖRLERİNİN TANIMLANMASI**

Melda YASTI

**CERRAHİ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
Doç. Dr. Gökhan AKBULUT**

2005 - AFYON

III

ÖNSÖZ

Günümüz hemşiresinin, özellikle ülkemiz koşullarında çok yoğun çalışma zorunluluğu bulunan sağlık kuruluşlarında nasıl bir gerilim altında çalıştığı herkesçe bilinen bir gerçektir. Vazife başında yaşanan stresi arttıran pek çok neden sayılabilir. Ancak yine de tezimin hazırlanması esnasında yaşadığım stresin bir benzerini de vazife başında kolay kolay yaşamadığımı itiraf etmeliyim.

Araştırmamın gerçekleşmesini mümkün kılan değerli danışmanım Doç. Dr. Gökhan Akbulut ve özellikle istatistiklerimin hazırlanmasındaki özverili çalışmasından ötürü Sn. Handan Çamdeviren'e, bu stresli dönemimde her zaman yanımda olarak bana desteğini esirgemeyen eşim Rad. Dr. Mehmet Pamir Yastı'ya , yaşattığı tüm fiziki zorluklara rağmen tüm stresimi unutturan oğlum Mehmet Pamir Yastı'ya sonsuz sevgi ve şükranlarımı sunuyorum.ve beni bugünlere getirmek için varını yoğunu esirgemeyen annem Aynur Güngör ve babam Ahmet Güngör'e sonsuz teşekkürlerimi borç bilirim.

Melda Güngör YASTI

IV

İÇİNDEKİLER

Kabul ve Onay.....	II
Önsöz.....	III
İçindekiler.....	IV
Simgeler ve Kısaltmalar.....	VI
Tablolar ve Şekiller.....	VII
ÖZET	1
SUMMARY	2
1. GİRİŞ ve AMAÇ	3
1.1. Problemin Tanımı ve Önemi.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1. Stres Nedir?.....	6
2.2. Stresin Nörofizyolojisi.....	7
2.2.1. Alarm Dönemi.....	8
2.2.2. Direnç Dönemi.....	9
2.2.3. Tükenme Dönemi.....	9
2.3. Kaygı Nedir?.....	12
2.3.1. Gerçek Kaygı.....	13
2.3.2. Nevrotik Kaygı.....	13
2.3.3. Ahlaki Kaygı.....	13
2.4. Kaygı Nedenleri.....	14
2.5. Kaygı'nın Organizmaya Etkisi.....	15
2.6. Hemşirelikte Stres ve Kaygı.....	17
2.7. Tükenmişlik Sendromu (Burn-out syndrome).....	19
2.8. İş Ortamında Hemşireyi Etkileyen Stres Faktörleri.....	21
2.9. Hemşirelikte Stres ve Kaygı İle İlgili Araştırmalar.....	23
2.10. Hemşirelerin Strese Tepkisi.....	26
2.11. Araştırmanın Amacı.....	27

2.12. Araştırmanın Önemi.....	28
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	29
3.1. Araştırmanın Tipi.....	29
3.2. Araştırmanın Yeri ve Süresi.....	29
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	29
3.4. Veri Toplama Yöntemi.....	29
3.5. Araştırmanın Etik Yönü.....	30
3.6. Çalışmanın Sınırlılıkları.....	31
3.7. Verilerin Analizi.....	31
4. BULGULAR.....	32
5. TARTIŞMA.....	63
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	76
6.1. Sonuçlar.....	76
6.2. Öneriler.....	77
KAYNAKLAR.....	79
EK-I (Anket Form Örneği)	

SİMGE ve KISALTMALAR

AK Ü : Afyon Kocatepe Üniversitesi

DKÖ: Durumluluk Kaygı Ölçeği

SKÖ: Süreklilik Kaygı Ölçeği

SPSS: Statistical Package of Science

N: Sayı

X: Ortalama

SH: Standart Hata

NS: Nonsignificant

%: Yüzde

r: Korelasyon Katsayısı

p: Çift Taraflı

VII

TABLolar ve ŞEKİLLER

Őekil 1: Kaygı Düzeylerine Göre Verilen Tepkiler.....	16
Őekil 2: Tükenmişlik Modeli.....	20
Tablo 1: Hemşirelerin Demografik Özelliklerinin Dağılımı.....	32
Tablo1: Hemşirelerin Demografik Özelliklerinin Dağılımının Devamı.....	33
Tablo 2: Son Bir Ay İçinde Tutulan Nöbet Sayısına Göre Dağılımları.....	34
Tablo 3: Son Bir Ay İçinde Serviste Yapılan Eleman Değişikliği ve Bir Yıl İçinde Yapılan Servis Değişikliği Dağılımları.....	35
Tablo 4: Hemşirelerin Görevleri Olmadığını Düşündükleri İşleri Yapma Durumlarına Göre Dağılımları.....	35
Tablo 5: Mesai Saatlerinde Çalışılan Yardımcı Personel Sayısına Göre Dağılımları.....	36
Tablo 6: Nöbetlerde Çalışılan Yardımcı Personel Sayısına Göre Dağılımları Ve Nöbetçi Eczaneniz Var Mı? Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Dağılımları.....	36
Tablo 7: Servislerde Ödül ve Ceza Sistemi Durumuna Göre Dağılımları.....	37
Tablo 8: Serviste Birlikte Çalışılan Hemşire Sayısına Göre Dağılımları.....	37
Tablo 9: Servis Sorumlularının veya Süpervizörlerin Değişme Durumlarına Göre Dağılımları.....	38
Tablo 10: Hastalara Özel İlgi Gösterilme Durumuna Bağlı Dağılımları.....	38
Tablo 11: İdari Sorunlarda Hak Arayabilme Durumuna Göre Dağılımları.....	39
Tablo 12: Hemşirelerin Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımları.....	39
Tablo 13: Order Saatlerinin Verildiği Zamana Göre Dağılımları.....	40
Tablo 14: Hekimlerin Vizit Saatlerine Göre Dağılımları.....	40
Tablo 15: İlaçların Eczaneden Zamanında Gelme Durumuna Bağlı Dağılımları.....	41
Tablo 16: “Yemeklerinizi Serviste Mi Yiyorsunuz, Servis Dışına Mı Gitmek Zorundasınız?” Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Dağılımları.....	41
Tablo 17: Refakatçi Durumuna Göre Dağılımları.....	42
Tablo 18: Nöbet Teslimindeki Yaşanan Sorunlara Göre Dağılımları.....	42
Tablo 19: “Size Özel Dinlenme Odanız Var Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Dağılımları.....	43
Tablo 20: Servis-Ulaşım Olanakları Durumuna Göre Dağılımları.....	43
Tablo 21: Hemşirelerin Hasta Takip Sayısına Göre Dağılımları.....	44
Tablo 22: Hemşirelerin İş Arkadaşları ile Toplanma Durumuna Göre Dağılımları.....	44
Tablo 23: Hemşirelerin Sorumlu İle Uyum Durumuna Göre Dağılımları.....	44
Tablo 24: Hemşirelerin DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarına Göre Dağılımı.....	45
Tablo 25: Hemşirelerin Yaş Durumlarına Göre DKÖ ve SKÖ Dağılımlarının Arasında Korelasyon Regresyon Analizi.....	45

VIII

Tablo 26: Hemşirelerin Çalışma Sürelerine Göre Dağılımının Arasında Korelasyon Regresyon Analizi.....	46
Tablo 27: Hemşirelerin Halen Yapmakta Olduğu Görev Durumlarına Göre DKÖ ve SKÖ Değerlerinin Puan Ortalamalarının Dağılımı.....	47
Tablo 28: Kadrolu veya Sözleşmeli Hemşire Olarak DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımı.....	48
Tablo 29: Eğitim Durumlarına Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımı.....	48
Tablo 30: Hemşirelerin Meslek Seçimi Durumuna Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	49
Tablo 31: Hemşirelerin Meslek Değiştirme Durumuna Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımı.....	49
Tablo 32: Bir Ay İçinde Tutulan Nöbet Sayısına Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Arasında Korelasyon Regresyon Analizi.....	50
Tablo 33: Bir Ay İçinde Serviste Yapılan Eleman Değişikliği Durumuna Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Arasında Korelasyon Regresyon Analizi.....	50
Tablo 34: Bir Yıl İçerisinde Yapılan Servis Değişikliği Durumuna Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Arasında Korelasyon Regresyon Analizi.....	51
Tablo 35: Hemşirelerin Görevleri Olmadığı Düşündükleri İşleri Yapma Durumlarına Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımı.....	51
Tablo 36: Mesai Saatlerinde Çalışan Yardımcı Personel Sayısına Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Arasında Korelasyon Regresyon Analizi.....	52
Tablo 37: Nöbetlerde Çalışan Yardımcı Personel Sayısına Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Arasında Korelasyon Regresyon Analizi.....	52
Tablo 38: “Nöbetçi Eczaneniz Var Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	53
Tablo 39: Hemşirelerin Servislerde Ödül Sistemi Durumuna Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	53
Tablo 40: Hemşirelerin Servislerde Ceza Sistemi Durumuna Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	54
Tablo 41: Serviste Birlikte Çalışan Hemşire Sayısına Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Arasında Korelasyon Regresyon Analizi.....	54
Tablo 42: Servis Sorumlularınız veya Süpervizörlerinizin Değişme Durumlarına Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının dağılımları.....	55
Tablo 43: Hastalara Özel İlgi Gösterilme Durumuna Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	55
Tablo 44: İdari Sorunlarınızda Hak Arayabilme Durumuna Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	56
Tablo 45: Hemşirelerin Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	56
Tablo 46: Order Saatlerinin Verildiği Zamana Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	57

IX

Tablo 47: Hekimlerin Vizit Saatlerine Göre Dağılımlarının Arasında Korelasyon Regresyon Analizi.....	57
Tablo 48: İlaçlarınız Eczaneden Zamanında Gelme Durumuna Göre Dağılımları.....	58
Tablo 49: “Yemeklerinizi Serviste Mi Yiyorsunuz, Servis Dışına Mı Gitmek Zorundasınız?” Sorusuna Verdikleri Cevaba DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	58
Tablo 50: Refakatçi Durumuna DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	59
Tablo 51: Nöbet Tesliminde Yaşanan Sorunlara Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	59
Tablo 52: “Size Özel Dinlenme Odanız Var MI?” Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	60
Tablo 53: Servis-Ulaşım Olanakları Durumuna Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	60
Tablo 54: Hemşirelerin Hasta Takip Sayısına Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları	61
Tablo 55: Hemşirelerin İş Arkadaşları İle Toplanma Durumuna Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	61
Tablo 56: Hemşirelerin Nöbetlerin Ayarlanmasında Sorumlu İle Uyum İçinde Olma Durumuna Göre DKÖ ve SKÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları.....	62

